

De WHO en de bevordering van de homeopathie

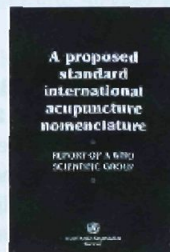
C.N.M. Renckens

Sinds haar oprichting in 1948 publiceert de WHO strategische documenten, waarin zij de mondiale gezondheidsproblemen beschrijft en haar plannen ontvouwt.

Beroemd en prijzenswaardig waren onder anderen het in 1977 van start gegane *Action Programme on Essential Drugs*, dat een lijst gaf van 300 essentiële geneesmiddelen en vaccins en de Verklaring van *Alma Ata Health for all in the year 2000* uit 1978. Niet lang daarna daalde het niveau van de WHO-publicaties, want men ging ook in alle ernst aandacht besteden aan alternatieve geneeswijzen. Zo verscheen in 1984 'A proposed standard international acupuncture nomenclature: report of a WHO scientific group'. Hierin werd gesteld dat er 361 acupunctuurpunten bestaan en 14 hoofdmeridianen. Daarnaast werden acht extra meridianen beschreven en 48 extra punten, alsmede de acupunctuurlijnen van de schedel. Heruitgaven van dit deprimerende document verschenen in 1991 en 1993. In 1991 publiceerde de WHO ook een standaardnomenclatuur van de oor-acupunctuur, waarin de uitvinder van die onzin, de Fransman Nogier, een grote inbreng had. Het was daarom voor insiders geen verrassing dat het *WHO Report Traditional Medicine Strategy 2002-2005*, dat in mei 2002 werd gepubliceerd, een zelfde aanpak vertoonde. Het *Department of Essential Drugs and Medicine Policy* is inmiddels samengevoegd met het *Department Traditional Medicine* en staat onder leiding van mevrouw Dr. Xiaorui Zhang. Zij was verantwoordelijk voor dit strategierapport over de traditionele geneeswijzen (TM), waarin merkwaardigerwijs ook werden 'meegenomen' de in het westen populaire alternatieve geneeswijzen. Het rapport bevat WHO's 'first global strategy on traditional and alternative medicine'. Het is een zeer pro-alternatief rapport, dat regelgeving en overheidsbeleid t.a.v. alternatieve geneeswijzen aanbeveelt en dat bijvoorbeeld voorbijgaat aan de gebruikelijke toetsing van geneesmiddelen door 'assumed safety' na langdurig gebruik te accepteren. Landen als China, Noord- en Zuid-Korea en Viet Nam worden geprezen als landen die de traditionele geneeskunde geheel hebben geïntegreerd in hun gezondheidssysteem. De inheemse flora wordt voorgesteld als een rijke en nog onontgonnen

bron van nieuwe geneesmiddelen en het resistentie tegen de 'Westerse geneeskunde' is op elke pagina voelbaar. Toen wij na het verschijnen van dit document bij de minister van VWS informeerden of hij achter de inhoud daarvan kon staan liet deze ons weten dat elk land vrij is de aanbevelingen van de WHO naast zich neer te leggen.

Acupunctuur • Als uitvloeisel van de in 2002 aangekondigde strategie verscheen in 2003 het WHO rapport *Acupuncture: review and analysis of reports on controlled clinical trials*. Zonder enig probleem wordt daarin beweerd dat de werkzaamheid van acupunctuur bij o.a. acute dysenterie, hooikoorts, hoge bloeddruk, reumatoïde artritis, leukopenie als gevolg van chemotherapie bij kanker, galsteenkoelieken, beroerte en ischias bewezen is. Omdat de juridisch en medisch gezien geringe status van een dergelijk rapport maar bij weinig burgers bekend is, beroepen alternatieve genezers zich maar al te graag luidkeels op de inhoud van het rapport. 'Erkend door de WHO': dat klinkt immers vertrouwenwekkend.

Homeopathie • Inmiddels is uitgelekt dat er een vergelijkbaar rapport in voorbereiding is, nu met als onderwerp het wetenschappelijk onderzoek naar de homeopathie. De Vereniging tegen de Kwakzalverij heeft kennis kunnen nemen van een ontwerp-rapport, dat eind november 2004 door Dr. Zhang aan een aantal experts is aangeboden. In het begeleidend schrijven wordt gesteld dat 'the draft is intended for a restricted audience only' en de ontwerptekst 'may not be reviewed in any form or by any means outside the restricted audience'.

Commentaar werd ingewacht voor eind januari 2005. Lezing van het ontwerp-rapport maakt al snel duidelijk waar deze geheimzinnigheid voor nodig is. De inhoud van *Homeopathy: review and analysis of reports on controlled clinical trials* is namelijk geen snars beter dan die van het acupunctuur-rapport. Ook voor de homeopathie wordt een aantal indicaties gepresenteerd, waarbij de werkzaamheid ervan zou zijn aangetoond: tropische diarree bij kinderen, hooikoorts, beginnende griep, fibromyalgie, stomatitis bij chemotherapie, postoperatieve ileus om er maar enkelen uit het rapport te noemen. Ook worden onzinnige verklaringen aangedragen die de werkzaamheid van submoleculair verdunde middelen zouden kunnen verklaren en de uitspraken over de rol van het schudden tijdens de bereiding van homeopathische middelen zijn regelrecht hilarisch. Net als in het acupunctuur rapport gaat men volledig voorbij aan de kritische overzichten van gezaghebbende auteurs/instanties als Edzard Ernst van de Exeter Universiteit (UK), van de website Bandalier (Oxford Universiteit) en de *Cochrane Library*.

Conclusie • Het heeft er alle schijn van dat de numerieke meerderheid van Derde Wereld-

landen in de WHO daar de doorslag geeft. De minachting voor wetenschappelijke maatstaven bij het beoordelen van alternatieve en traditionele geneeswijzen heeft echter een funeste invloed op het gezag van de WHO in de westelijke wereld en bevordert bovendien daar de kwakzalverij in niet onaanzienlijke mate. In de Derde Wereld zal de voorkeursbehandeling van de 'traditionele geneeskunde' en haar al te welwillende beoordeling door de WHO beslist ook geen gunstig effect hebben op de ontwikkeling naar een rationele en effectieve geneeskunde. Om deze redenen heeft uw bestuur zich in januari 2005 opnieuw gericht tot de minister van VWS met het verzoek om er bij Zhang c.s. op aan te dringen dat men daar slechts wetenschappelijke maatstaven aanlegt bij het beoordelen van alternatieve en traditionele geneeswijzen. Minister Hans Hoogervorst liet ons op 9 mei weten, dat hij de WHO tijdens de 58ste *World Health Assembly* (16-25 mei), zo zich de mogelijkheid zou voordoen, zou wijzen op het belang van kwalitatief goed wetenschappelijk onderzoek op dit terrein. Ook stelde hij 'de WHO vooralsnog niet te willen terechtwijzen, ervan uitgaande dat de WHO homeopathie niet gaat aanbevelen als therapie voor specifieke indicaties'. Wordt vervolgd. ●

● Kort ●

KNMG praat verder met alternatieve artsenclubs

Geheel buiten de publiciteit praat de KNMG-leiding verder met de alternatieve artsenclubs over hun mogelijke toetreding tot de KNMG-federatie. Zonder enig historisch besef - de KNMG werd opgericht om de natuurwetenschappelijke basis van de geneeskunde te verstevigen en de beroepsuitoefening te uniformeren door daaraan vast te houden - doet de KNMG-leiding alsof het volledig tot te mogelijkheden behoort dat de artsen die acupunctuur, homeopathie, antroposofie etc. toepassen op voldoende wetenschappelijke 'evidence' kunnen bogen om toelating tot de KNMG mogelijk te maken. Deze eis wordt door de KNMG namelijk aan hen gesteld, terwijl ook strikte eisen op het gebied van 'kwaliteitssystemen' wordt gesteld. De portefeuille is in handen van Lode Wigtersma, directeur-secretaris Beleid en Advisering van de KNMG, die eerder eens opmerkte: 'Mogelijke toetreding van alternatieve artsen roept veel sentimenten op onder reguliere artsen. Er zijn al KNMG-leden die bedreigd hebben hun lidmaatschap op te zeggen als we de alternatieven toelaten. Waarom ze zo den-

ken weet ik niet. Het zijn geen rationele overwegingen, vermoed ik.' (*Tijdschrift G*, no 4, p. 22). Als verontruste leden brieven schrijven naar KNMG-voorzitter Holland, dan ontvangen zij een antwoord dat is geschreven door Wigtersma. Holland heeft zich ook wel wat al te zachtzinnig uitgelaten over de alternatieve artsen, maar zei tenminste ook eens dat de geneeskunde aan de hoogste wetenschappelijke eisen moet voldoen en dat vermenging van reguliere en alternatieve methodes ongewenst is (*Med Contact*, mrt 2004, p. 525). Dergelijke woorden krijgt Wigtersma niet uit de mond.

Volgens berichtgeving in *Mednet* (24 febr. '05, p.3) hebben KNMG-leiding en alternatieve artsen elkaar medio februari 2005 weer ontmoet. Antroposofenvoorzitster Madelon Winkler zei: 'Het was mooi te vernemen dat de KNMG na bestudering erg lovend was over onze opleidings- en registratie-eisen'. Wigtersma bevestigde dat het een constructief gesprek was geweest. Hoe het nu verder gaat is onduidelijk. ●

C.N.M.R.